

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/4685-

30. januar 2025

Avgjørelse av klager på vedtak om kvotejakt på gaupe i regionene 1, 2, 3, 5, 6 og 7 i 2025

Klima- og miljødepartementet viser til klager på vedtak fattet av rovviltnemndene i region 1 (Vestland, Rogaland og Vest-Agder) 28. oktober 2024, region 2 (Buskerud, Telemark, Vestfold og Aust-Agder) 31. oktober 2024, region 3 (Oppland) 25. oktober 2024, region 5 (Hedmark) 25. oktober 2024, region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag) 28. oktober 2024 og region 7 (Nordland) 4. november 2024 om kvotejakt på gaupe i 2025.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndene i region 1, 2 og 3 sine vedtak om kvotejakt på gaupe i regionen for 2025.

På bakgrunn av Miljødirektoratets faglige tilråding, endrer departementet områdeavgrensningen i region 5. For å redusere risikoen for å overskride kvoten og for å åpne for uttak av gaupe i område med størst skadebelastning, avgrensner departementet jaktområdet slik at det åpnes for jakt i områdene sør for rv. 25 mellom Hamar og Elverum og vest for Glomma og i de sørsamiske tamreinområdene. Statsforvalteren i Innlandet bes endre områdeavgrensningen for å ivareta dette. Departementet opprettholder i det øvrige rovviltnemnda i region 5 sitt vedtak.

Rovviltnemnda i region 6 har ved oversendelsen av klagen til departementet opprettholdt sitt vedtak, men anmodet om at kvoten reduseres fordi det er tatt utgangspunkt i feil prognosetall for antall familiegrupper før jakt i 2025. Nemnda anbefaler å redusere totalkvoten med 2 gauper, og av det 1 voksen hunngaue. Departementet er enig i dette, og endrer derfor kvoten som nemnda har anmodet om. Departementet overlater til rovviltnemnda, i samråd med sekretariatet, å fordele total- og hunndyrkvoten. Vedtaket i region 6 endres i tråd med Miljødirektoratets anbefaling, slik at familiegrupper unntas fra kvotejakta til og med 28. februar 2025 også i delområde A i Møre og Romsdal og beiteprioriterte områder i Trøndelag.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Gro Kvelprud
Moen
22 24 59 46

For region 7 viser departementet til henvendelse av 10. januar 2025 fra Fauske og Sørfold kommuner, underskrevet av Fauske kommune, med et forslag om at den nordlige grensa for felling av gaupe som er vedtatt tildelt Fauske kommune flyttes inn i Sørfold kommune, og følger fjorden Sørfolda fra kommunegrensa mot Bodø til Nordfjord og opp Nordfjordelva til grensa mot Rago nasjonalpark, og følger Rago sin sørlige grense til riksgrensa mot Sverige. Bakgrunnen er at det er gitt jaktkvote på en gaupe i Fauske kommune og en gaupe i Sørfold kommune. Den 18. desember 2024, etter at nemnda fattet sitt vedtak og klage på vedtaket var oversendt til departementet, ble en gaupe påkjørt i Sørfold kommune. Denne vil trekkes fra kvota i Sørfold kommune. Kommunene viser til at det har vært skadefellingstillatelse i området i vinter uten at det har lyktes å ta ut gaupe. Departementet mener det er rom for denne endringen i områdeavgrensning som det her vises til, og ber Statsforvalteren i Nordland om å endre områdeavgrensningen for å ivareta dette. Departementet opprettholder i det øvrige rovviltnemnda i region 7 sitt vedtak.

Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det vurderes som mest sannsynlig at de vedtatte kvotene vil medføre at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle de fastsatte bestandsmålene for regionene, og at bestanden skal forvaltes så nært bestandsmålet som mulig. Departementet viser også til at det årlig registreres tap og skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene.

Klagene er i hovedsak ikke tatt til følge.

Saksgang

Region 1:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 1 vedtok 28. oktober 2024 kvotefri jakt på gaupe i hele regionen i jakttida 1. februar til 31. mars 2025. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 11. november 2024, NOAH – for dyrs rettigheter 18. november 2023 og Naturvernforbundet i Agder. Rovviltnemnda viser til at alle klagene er mottatt innen klagefristen, og nemnda har klagene oversendt klagene til departementet i brev av 13. desember 2024. Klagene ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 2:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 2 fattet 31. oktober 2024 et vedtak om kvotejakt på gaupe, med en samlet kvote på 25 dyr hvorav inntil 9 hunndyr eldre enn 1 år. En kvote på 22 dyr med en begrensing på inntil syv voksne hunner iverksettes fra jaktstart fordelt på syv kvoteregulerte jaktområder. Det ble åpnet for kvotefri jakt i beiteprioriterte områder i tidligere Aust-Agder. Familiegrupper ble unntatt fra kvoten de tre første ukene av jaktperioden. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 15. november 2024, NOAH – for dyrs rettigheter 21. november 2024 og Naturvernforbundet i Agder 19. november 2024. Rovviltnemnda behandlet klagene 5. desember 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Klagene ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 3:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 3 fattet 25. oktober 2024 et vedtak om kvotejakt på gaupe, med en totalkvote på 4 dyr hvorav en hunndyrkvote på 2 dyr over 1 år. Kvoten gjelder utenfor forvaltningsområdet for gaupe i regionen. Familiegrupper er unntatt fra jakt. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter 12. november 2024 og Aktivt Rovdyrvern 15. november 2024. Rovviltnemnda behandlet klagene 20. desember 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Klagene ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 5:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 5 fattet 25. oktober 2024 vedtak om kvotejakt på gaupe, med en totalkvote på 3 dyr, hvorav en hunndyrkvote på 1 dyr over 1 år. Kvoten gjelder for hele forvaltningsregion 5. Familiegrupper av gaupe er unntatt fra jakt. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 10. november 2024, NOAH – for dyrs rettigheter 11. november 2024 og Rovviltets Røst 4. november 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen 6. desember 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Klagen ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 6:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 6 fattet 28. oktober 2024 et vedtak om kvotejakt på gaupe. Nemnda åpnet for kvotefri jakt i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet, samt i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag. Det ble åpnet for kvotejakt i øvrige deler av regionen. Totalkvoten for områdene som omfattes av kvotejakt ble satt til 29 dyr, hvorav maksimalt 13 voksne hunndyr. Av totalkvoten ble det vedtatt en startkvote på 25 gauper, hvorav 11 voksne hunngauper og en reservekvote på 4 gauper, hvorav 2 kan være voksne hunngauper. Familiegrupper som opptre i lag, ble unntatt fra kvotejakta i perioden 1. februar til 28. februar 2025. For delområde A i Møre og Romsdal og beiteprioriterte områder i Trøndelag gjelder ikke dette unntaket. Kvotejaktstart innenfor de deler av forvaltningsområdet i Trøndelag som har startkvote utsettes til den 10. februar 2025. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 16. november 2024, Foreningen våre rovdyr 17. november 2024, Naturvernforbundet 18. november 2024 og NOAH – for dyrs rettigheter 18. november 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen 4. desember 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Klagen ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse sammen med et forslag til endring av totalkvoten.

Region 7:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 7 fattet 4. november 2024 et vedtak om kvotejakt på gaupe, med en totalkvote på 15 gauper hvorav en hunndyrkvote på 6 voksne hunndyr. Det ble åpnet for kvotefri jakt i Lofoten og Vesterålen. Kvoten ble fordelt på ulike områder. Ett fritt dyr kan fordeles av Statsforvalteren i Nordland til områder med særlige tapsutfordringer, så lenge det gjenstår dyr på hunndyrkvota, tidligst 1. mars. Familiegrupper av gaupe som opptre sammen unntatt fra tillatelsen fra jaktstart og frem til og med 28. februar. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern (ARV) 16. november 2024 og NOAH – for dyrs rettigheter 25. november 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen opprettholdt sitt vedtak. Klagen ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse 29. november 2024. Departementet mottok 10. januar 2025 en henvendelse fra Fauske og Sørfold kommuner med forslag om å utvise områdeavgrensningen for kvoten satt for Fauske kommune.

Faglig tilråding:

Miljødirektoratet avga faglig tilråding i saken 22. januar 2025, med rettet versjon 23. januar 2025.

Klagernes anførsler

Det vises til klagen i sin helhet. I behandlingen har roviltnemndene trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen:

Region 1:

«Aktivt Rovdyrvern (ARV) meiner vedtaket strir mot omsynet til bevaring av gaupebestanden og Noreg sine forplikningar til å verne om truga artar. Gaupe er kategorisert som sterkt truga

på Raudlista, og det er ikkje akseptabelt å opne for ordinær jakt. Og region 1 må bidra til å sikre ei berekraftig bestand av gaupe i landet. Få observasjonar av gaupe og få skader (2), og ingen skadefellingssøknader viser at det ikkje er nokon sakleg grunn til verken kvotejakt eller kvotefri jakt i regionen. Føre-var-prinsippet må nyttast i regionen sjølv om det ikkje er bestandsmål her, for å unngå å svekke bestanden med tanke på innavl m.m. Det er usikkert datagrunnlag for regionen.

Sverige har vedteke å redusere sin bestand av gaupe og innvandringa til Noreg vil bli redusert. Dette vil forverre bestandssituasjonen i heile landet inkludert i region 1, og svekke overlevinga i regionen. Sjølv om region er beiteprioritert er det viktig at gaupe førekjem i økosystemet. Det er m.a. positivt for å regulere hjortebestanden og revebestanden, og ARV meiner at region 1 også har ein viktig rolle i å bidra til å oppretthalde ein viss bestand av gaupe. Oppsummert er ARV mot all jakt å raudlista artar, og meiner det er tilstrekkeleg med å nytte skadefellingsløyve når skade oppstår ei sjeldan gong, og at dette er nok for å førebygge rovviltskadar i region 1. ARB ber rovviltnemnda trekke tilbake vedtaket om kvotefri jakt og heller fokusere på ikkje-letale tiltak.

Naturvernforbundet i Agder viser til at det er lågt skadepotensiale i regionen og det er berre påvist to skader på husdyr i år. Vidare blir det peika på at vedtaket i år og gjeld for fleire kommunar i region 2 (deler av gml Aust-Agder). Forbundet reagerer på nemnda si tolking av rovviltforliket, der det er definert som at det ikkje skal vere rovdyr som representerer eit skadepotensiale i prioriterte beiteområde. Forbundet peiker på at dette ikkje tyder at streifdyr skal fellast. Gaupe er oppført som sterkt truga på Raudlista og Noreg har forplikta seg, m.a. i Naturavtalen til å stogge tap av artsmangfald. Å stogge tapet inneber og å setje i verk tiltak for å auke bestandane av store rovdyr. Vi har og slutta oss til Biomangfaldkonvensjonen som krev at vi er ekstra merksam på artar som er sterkt eller kritisk truga.

Forbundet minner om vi bør arbeide for intakte, velfungerande økosystem, og at rovdyra må forvaltas i tråd med dette. Rovdyra har ein økologisk nøkkelfunksjon i intakte økosystem, og vil kunne bidra til sunnare hjorteviltbestander, t.d. for den tette rådyrbestanden i Agder. Også for raudrevbestanden er gaupe ein viktig faktor for å halde bestande under kontroll. Oppsummert meiner Naturvernforbundet vedtaket er i strid med naturmangfaldlova si presisering av velfungerande, intakte økosystem. Dette burde vore med i grunngevinga for vedtaket og i forvaltningsplanen for regionen. Konsekvensane av vedtaket er at gaupa skal utryddast frå regionen, i tillegg til å gjelde for 5 nye kommunar. Det blir vist til at Bygland har gaupe i kommunevåpenet og at befolkninga der ønsker gaupe i kommunen. Når FN gjennom naturavtalen og vår tilslutning her for å ta vare på og styrke artsmangfaldet, er nemnda sitt vedtak ikkje forenlig med dette. Vedtaket må bli oppheva.

NOAH meiner det ikkje skal vere jakt på gaupe i Noreg og viser til bestandstala og til Noreg sine forpliktingar om å stanse tap av biologisk mangfald. Gaupe er sterkt truga ifølgje Raudlista, og har høg risiko for utrydding jf. Artsdatabanken. Noreg er forplikta til å ta vare på dei truga rovdyra gjennom Bernkonvensjonen, naturmangfaldlova og Grunnlova § 112 om befolkninga sin rett til naturmangfald. Nemnda sitt vedtak strir mot desse forpliktingane.

Det er ikkje eit haustingsverdig overskot for gaupe, og det kan då ikkje setjast kvoter for jakt av rovvilt, jf. naturmangfaldlova (nml) § 16, tredje ledd. I nml § 16 fjerde ledd skal det leggast vekt på arten sin funksjon i økosystemet og vurdere konsekvensar for på det biologiske mangfaldet. Dette har nemnda ikkje vurdert. Det er og feil å slutte at når bestandsmålet er nådd, så kan det haustast av bestanden. Bestandsmålet bør reknast som ei retningsline for vurderinga av om bestande kan overleve og bli levedyktig. Det er ei alvorleg bestandssituasjon for gaupe med fare for utrydding. Det blir bedd om svar på kvifor nemnda

ikkje legg større vekt på gaupa sin status som sterkt truga, samanlikna med andre artar som t.d. fjellrev, og kvifor nemnda vurderer at gaupe har haustingsverdig overskot.

Vidare blir det vist til nml § 10 om økosystemtilnærming og prinsippet om samla belastning. Vedtak må ta omsyn til heile den norske bestanden, ikkje berre delbestanden. Det blir vidare diskutert korleis samla belastning, sett opp imot levedyktigheit for den norske gaupebestanden, og påverknaden av jakt på bestandsutviklinga vil vere. Vedtaket i nemnda viser ikkje nokon tidsramme for å bringe gaupe ut av statusen sterkt truga, og heller ingen plan for dette. Det er ikkje gjort nokon vurdering av korleis § 5 i nml skal følgjast opp i regionen.

NOAH meiner vidare kunnskapsgrunnlaget, jf. nml § 8 og føre-var-prinsippet ikkje er tilstrekkeleg vurdert. Det blir og vist til rovviltforskrifta og at nemnda ikkje har vurdert korleis kvotefri jakt vil verke på bestanden av gaupe. Det blir stilt fleire spørsmål om nemnda sitt ansvar for å sikre at bestanden av gaupe i landet blir sikra. NOAH meiner det ikkje er heimel for å opne for kvotefri gaupejakt i regionen, jf. nml. § 18 bokstav b. Det er heller ikkje stort skadepotensial i regionen, og omfanget av skade på husdyr er lågt. Vidare er det vist til Bern konvensjonen og at skadeomfanget er for lågt til å forsvare kvotefri jakt.

NOAH meiner på generelt grunnlag at vilkåra for kvotefri jakt ikkje er oppfylt, og det blir vist til rovviltforskrifta § 11 og kommentarane til denne.

NOAH ber om at vedtaket blir omgjort slik at det ikkje blir tillate med kvotefri jakt på gaupe i region 1 i 2025. Vedtaket til nemnda er uforsvarleg, og trugar gaupebestanden, og er brot på nasjonal og internasjonal lov. Kunnskapsgrunnlaget til nemnda er ikkje rimeleg sett i høve til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet og prinsippet om samla belastning er ifølgje NOAH ikkje behandla riktig.»

Region 2:

«NOAH - for dyrs rettigheter klager i brev av 21. november 2024 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i 2025. Det anmodes om å ikke åpne for kvotejakt på gaupe i region 2 i 2025. Klagen er omfattende og gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra NOAH for dyrs rettigheter.

NOAH viser til at gaupe er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste, og at vedtaket utgjør en uforsvarlig forvaltning av en sterkt truet gaupebestand. Det vises til brudd på naturmangfoldloven §§ 4, 5, og 16 tredje ledd og § 18 bokstav b. De vises også til brudd på artikler 2, 7 og 9 i Bernkonvensjonen. NOAH mener at sakens kunnskapsgrunnlag ikke er rimelig i forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. NOAH mener at rovviltnemndas bruk av naturmangfoldlovens §§ 9 (føre-var-prinsippet) og 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning), er feil.

Videre vises det til at den fastsatte kvoten er uforholdsmessig høy sett opp mot skadeomfanget og andre årsaker til tap. Det vises også til at vilkåret om høstingsverdig overskudd, ikke er oppfylt.

Dersom vedtaket opprettholdes, ber NOAH om at deres understrekninger besvares av rovviltnemnda.

Aktivt Rovdyrvern (ARV) klager i brev datert 15. november 2024 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i region 2 for 2025. De anmoder primært om at vedtaket omgjøres («ugyldiggjøres») eller at kvoten minimeres betraktelig. Klagen gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra Aktivt Rovdyrvern.

ARV viser til at gaupa er klassifisert som sterkt truet i Norsk rødliste for arter 2021. Dette forplikter forvaltningen til stor grad av forsiktighet. Det viser til naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet derfor burde vektlegges i større grad.

ARV viser til at det ikke foreligger noen konsekvensanalyse av å senke bestandsantallet så mye innfor er kort tidsrom, og viser til at kvoten var på over 20 dyr også i 2024. Gaupa har en viktig rolle i økosystemet som toppredator, og en drastisk reduksjon kan føre til økologisk ubalanse og uforutsette konsekvenser for andre arter i regionen.

Det vises til prognosemodellen har en betydelig usikkerhetsmargin og at en liten og geografisk spredt bestand er ekstra sårbar for variasjoner og forstyrrelser.

ARV viser til at gaupebestanden i regionen består i stor grad av unge individer, noe som gjør bestanden ekstra sårbar. Viktigheten av overført erfaring fra eldre dyr til nye generasjoner har stor betydning for bestandens overlevelse på sikt.

Naturvernforbundet klager i brev datert 19. november 2024 på at rovviltnemnda i region 1 åpnet for kvotefri jakt i rovviltregion 1 og at de har utvidet denne jakten med fem kommuner i tidligere Aust-Agder.

Naturvernforbundet viser til at det nytt av året er at kommunene Lillesand, Birkenes, Iveland, Evje og Hornnes og Bygland inngår i det vedtaket nemnda har fattet for region 1.»

Region 3:

«Under gjengis de viktigste punktene i klagen. For fullstendig innhold vises det til klagen som er vedlagt oversendelsen i sin helhet.

ARV

- ARV mener det er urovekkende at rovviltnemnda i sin beslutning ser bort fra sekretariatets anbefaling.
- ARV mener føre- vare- prinsippet i § 9 ikke er tilstrekkelig vektlagt i nemnda sitt vedtak, og påpeker en bekymring for at også Sverige skal redusere sin bestand av gaupe, noe som gjør det enda viktigere å vektlegge føre-var prinsippet når vi ikke vet hvilke effekter dette vil ha på den norske bestanden.
- ARV anmoder om at rovviltnemnda omgjør vedtaket og som et minimum støtter sekretariatets faglige innstilling om å kun åpne for uttak av 1 hunndyr under kvotejakt på gaupe i 2025.

NOAH

- NOAH mener det er svært kritikkverdig å åpne for jakt på gaupe i det hele tatt, som er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste.
- NOAH mener at vilkåret om høstingsverdig overskudd ikke er oppfylt.
- NOAH ber om svar på hvorfor ikke rovviltnemnda legger vekt på gaupas status som sterkt truet på rødlista, og hvordan nemnda mener at en art som befinner seg i en slik tilstand kan anses å ha et høstingsverdig overskudd.
- NOAH mener at økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning ikke har blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9.
- Nemnda har anvendt prinsippet om samlet belastning feil, noe som har medført at vedtaket ikke viser at kvotejakt ikke setter overlevelsen av gaupebestanden i fare, og at vedtaket dermed fraviker fra forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5.
- Vedtaket er i strid med naturmangfoldloven § 5 og med artikkel 2 og 7 i Bernkonvensjonen.
- Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8 og føre-var-prinsippet har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9.

- NOAH ber om at effekten av nemndas årlige vedtak om kvotejakt på en sterkt truet art blir tydelig vurdert.
- Den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tap. Rovviltnemnda har ikke gitt noen begrunnelse eller vist til bevis om alvorlige skader av gaupe i regionen, eller vist at skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad av vilkåret om skade i naturmangfoldloven § 18 bokstav b.
- NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i region 3.»

Region 5:

«Under gjengis de viktigste punktene i klagen. For fullstendig innhold vises det til klagen som er vedlagt oversendelsen i sin helhet.

Rovviltets Røst

- *Rovviltets Røst frykter ødeleggelse av bestandsdynamikk og i tillegg til familiedynamikken som fører gaupebestanden på vippepunktet til kollaps.*
- *Rovviltets Røst tror risikoen er stor for at bestanden kollapse grunnet jakt.*
- *Rovviltets Røst mener naturmangfoldloven §9- bedre føre- vare prinsippet må komme til anvendelse.*
- *Rovviltets Røst krever at kvoten reduseres til sekretariatets anbefaling.*

ARV

- *ARV mener det er urovekkende at rovviltnemnda i sin beslutning ser bort fra sekretariatets anbefaling.*
- *ARV mener vedtaket om kvotejakt strider med naturmangfoldloven, ettersom nemnda har vedtatt jakt uten nødvendig hensyn til føre- vare- prinsippet i § 9 og kravet om vitenskapelig forankring i § 8.*
- *ARV ser med stor bekymring at rovviltnemndas vedtak synes å være politisk motivert snarere enn basert på biologisk og økologisk kunnskap.*
- *ARV mener det er stor risiko at gaupebestanden faller under bestandsmålet, noe som kan påvirke bestandens genetiske og biologiske levedyktighet på lang sikt.*
- *ARV anmoder om at rovviltnemnda omgjør vedtaket og støtter sekretariatets faglige innstilling om å ikke åpne for kvotejakt på gaupe i 2025.*

NOAH

- *NOAH mener det er svært kritikkverdig å åpne for jakt på gaupe i det hele tatt, som er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste.*
- *NOAH mener at vilkåret om høstingsverdig overskudd ikke er oppfylt.*
- *NOAH ber om svar på hvorfor ikke rovviltnemnda legger vekt på gaupas status som sterkt truet på rødlista, og hvordan nemnda mener at en art som befinner seg i en slik tilstand kan anses å ha et høstingsverdig overskudd.*
- *NOAH mener at økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning ikke har blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9.*
- *Nemnda har anvendt prinsippet om samlet belastning feil, noe som har medført at vedtaket ikke viser at kvotejakt ikke setter overlevelsen av gaupebestanden i fare, og at vedtaket dermed fraviker fra forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5.*
- *Vedtaket er i strid med naturmangfoldloven § 5 og med artikkel 2 og 7 i Bernkonvensjonen.*
- *Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8 og føre-var-prinsippet har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9.*

- NOAH ber om at effekten av nemndas årlige vedtak om kvotejakt på en sterkt truet art blir tydelig vurdert.
- Den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tap. Rovviltnemnda har ikke gitt noen begrunnelse eller vist til bevis om alvorlige skader av gaupe i regionen, eller vist at skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad av vilkåret om skade i naturmangfoldloven § 18 bokstav b.
- NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i region 5

Region 6:

«Hovedpunktene i klagen gjengis nedenfor, for klagen i sin helhet vises det til vedlegg.

Foreningen våre rovdyr

Foreningen våre rovdyr (FVR) har i brev datert 15. november 2024 klaget på rovviltnemndas vedtak. FVR mener at naturmangfoldloven §§ 9 og 10 ilegges for lite vekt i vedtaket.

Sekretariatet oppsummerer klagen i følgende punkter:

- Hensynet til gaupa som sterkt truet art på den norske rødlista må tilsi en mye lavere kvote på gaupe for region 6.
- De oppstykkele delområdene med ulike kvoter må forbedres og sees i større sammenheng.
- Mener at gaupas biologi ikke tas hensyn til i forvaltning av arten.
- Viser til fjorårets klagebehandlinger av gaupekvoten hos Klima- og miljødepartementet hvor departementet omgjorde sitt eget vedtak, og tillot kvotejakt på familiegrupper i delområdet Tingvoll og Sunndal innenfor forvaltningsområdet.
- Praksisen med å fordele totalkvote på start- og reservekvote må opphøre og hele kvoten på vurderes opp mot norsk lov.

Aktivt rovdyrvern

Aktivt rovdyrvern har i brev datert 16. november 2024 klaget på rovviltnemndas vedtak.

Sekretariatet oppsummerer klagen i følgende punkter:

- Mener både totalkvoten og hunddyrkvoten er satt for høyt med tanke på usikkerheten som ligger i prognosemodellen, og at kvoten truer artens langsiktige overlevelse.
- Mener at det regionale bestandsmålet på 12 familiegrupper feiltolkes som et maksimumsmål heller enn et minimum, og at denne tilnærmingen undergraver naturmangfoldloven § 5.
- Føre-var-prinsippet er ikke tilstrekkelig hensyntatt.

NOAH

NOAH har i brev datert 18. november 2024 klaget på rovviltnemndas vedtak. NOAH mener det er kritikkverdig at det åpnes for kvotejakt på gaupe når arten er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste. Videre har NOAH følgende hovedpunkter i sin klage:

- Vilkalet om høstingsverdig overskudd er ikke oppfylt.
- Økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning har ikke blitt tilstrekkelig vurdert jf. naturmangfoldloven § 10.
- Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, og føre-var-prinsippet er ikke tilstrekkelig hensyntatt.
- Vedtatt kvote er uforholdsmessig høy.
- Vilkalet for å tillate kvotefri jakt er ikke oppfylt.

Naturvernforbundet

Viser til at sekretariatets forslag til vilkår om at familiegrupper som opptre i lag unntas fra kvotejakta i perioden 01.02 - 28.02.2025 ikke ble vedtatt for hele regionen. Unntaket gjelder ikke for delområde A Tingvoll og deler av Sunndal og de beiteprioriterte områdene i Trøndelag. Naturvernforbundet viser til flere årsaker til hvorfor de mener at vilkåret bør gjelde hele regionen, og mener at det bør være gjeldende hele kvotejaktperioden. Herunder:

- Felling av mor fra unger samsvarer ikke med vanlig jaktetikk.
- Dersom ungene blir morløse fra starten av februar vil tiden de har for opplæring av mor bli vesentlig forkortet. Reduserte jaktferdigheter kan føre til redusert overlevelse, og at urutinerte gauper kan være mer avhengig av å jakte på blant annet lam.»

Region 7:

«Aktivt rovdryvern

Aktivt rovdryvern klager på nemndas vedtak og mener vedtaket er uforsvarlig og bygger på mangelfullt datagrunnlag, usikre prognoser og utilstrekkelig vurdering av alternative skadeforebyggende tiltak. Det bes om at det gjennomføres en ny vurdering av vedtaket. Vi viser til klagen i sin helhet og trekker fram følgende punkter:

- ARV mener at kvoten utgjør en betydelig risiko for gaupebestanden i region 7 og region 8. Det vises til at region 8 ligger under bestandsmålet. Uttak i grenseområdene vil føre til lokal bestandskollaps i Troms og Finnmark og det vises til at samarbeidsavtalen ikke tar for seg unntak av hunndyr som går med avkom.
- ARV stiller videre spørsmål ved bruk av prognosemodellen som grunnlag for vedtaket og viser til at modellens metodikk har betydelige svakheter.
- ARV mener at gaupas økologiske betydning er oversett, samt at grenseområdene mellom Norge og Sverige ikke er vektlagt i vurderingene av kvota.
- Videre anfører ARV i sin klage at kvoten bør begrenses og at det må innføres et absolutt unntak mot jakt på hunndyr som går med unger.
- ARV mener at nemnda heller bør prioritere midler til skadeforebygging for å redusere konfliktnivå uten å svekke gaupebestanden.

NOAH – for dyrs rettigheter

NOAH mener det er svært kritikkverdig å åpne for kvotejakt på en art som kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste. NOAH mener det er en rekke vilkår som ikke er vurdert eller lagt til grunn ved fastsettelse av et slikt vedtak og ber om at vedtaket omgjøres. Vi viser til klagen i sin helhet og trekker fram følgende punkter:

- NOAH mener at vilkåret om et høstingsverdig overskudd ikke er oppfylt og at vedtaket bygger på feil rettsanvendelse.
- Det påpekes at økosystemtilnærming og prinsippet om samlet belastning ikke har blitt tilstrekkelig vurdert og det vises blant annet til prognosemodellen og forvaltningsmålet i § 5 i naturmangfoldloven, samt Bernkonvensjonens artikkel nr. 2.
- NOAH mener at vedtaket ikke tilstrekkelig er basert på kunnskapsgrunnlaget og viser til prognosemodellens usikkerheter og anvendelse av føre-var-prinsippet, jf. § 9 i naturmangfoldloven.
- NOAH mener den fastsatte kvoten er uforholdsmessig høy og at det ikke er tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tap.»

Rovviltnemndenes vurderinger

Region 1:

Rovviltnemndas vedtak av 28. oktober 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvotefri jakt på gaupe for 2025 i region 1](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda vurdert følgende:

«Aktivt Rovdyrvern (ARV) poengterer at gaupe er sterkt truga på Raudlista og at Noreg ha ei forplikning internasjonalt for å ta vare på ei levedyktig bestand av gaupe. Dette er vi alle samde i, og kjend med, og politikken som skal sørge for dette er vedteke og det er tverrpolitisk semje om å ta vare på ei levedyktig bestand av gaupe. Stortinget har vidare vedteke at rovviltregion 1 skal vere prioritert for beitebruk og det skal ikkje vere rovdyr i regionen som utgjer eit skadepotensiale for beitebruken. Denne differensierte forvaltninga er bakgrunnen for at rovviltnemnda har opna for kvotefri jakt på gaupe i regionen. Ein hovudgrunn til at nemnda kan gjere eit slikt vedtak er at kunnskapen om gaupebestanden i Noreg er svært god, og vi har eit godt overvakingssystem. Dette gjeld og for Sverige, der vi har utveksling av fleire av rovviltartane våre. Nemnda meiner derfor at føre-var-prinsippet i naturmangfaldlova § 9 er innfridd på bakgrunn av den gode overvakinga og kunnskapen vi har om gaupebestanden i Noreg.

Rovviltnemnda i region 1 kan ikkje ta ansvar for Noreg sine forplikningar i internasjonale konvensjonar og avtaler, det må nasjonale styresmakter avgjere korleis dei skal implementerast i forvaltninga i Noreg.

Naturvernforbundet i Agder peiker på nemnda sin variasjon i vedtak dei siste åra. Dette har sin bakgrunn i den nasjonale kunnskapen om gaupebestanden, der det i 2022 var lagt fram data frå Rovdata som viste at gaupebestanden låg under bestandsmålet for landet. Det var hovudgrunnen til at nemnda gjorde vedtak om ikkje å ha kvotefri jakt i 2023. Kvote på 8 gauper i 2024 må vere feil, nemnda gjorde vedtak om kvote for betinga skadefelling for sesongen 2024 på 2 gauper. Det er og feil, så vidt sekretariatet kan finne ut, at vedtaket i nemnda om kvotefri jakt for 2025 gjeld kommunar i region 2 (Lillesand, Birkenes, Iveland, Evje og Hornes og Bygland). Desse kommunane er del av gamle Aust-Agder og høyrer til region 2.

Det er riktig som forbundet peiker på at skadeomfanget frå gaupe er lågt i 2024, med to dokumenterte skader i Kristiansand kommune. Det er likevel spreidde observasjonar av gaupe i regionen, dei fleste i nordlege Vestland. Skadepotensiale frå dei få gaupene som er i regionen er derfor lågt, men dette kan snu dersom det blir etablerte ynglingar her. Skadepotensialet i form av tal sau på utmarksbeite er høgt og det har tidlegare vore meir skade i regionen. Tal frå Rovbasen viser at det er registrert 325 skader frå gaupe for åra 2000 – 2024. I tillegg må vi rekne med eit visst skadeomfang som skuldast gaupe utover dei dokumenterte. Som nemnt tidlegare er lågt skadeomfang i regionen ei ønska utvikling og er i tråd med vedteken nasjonal politikk. Det er vidare slik at rovviltnemnda skal følgje opp nasjonalt vedteken politikk, og då ligg det ikkje til nemnda i regionen å vurdere internasjonale avtaler og konvensjonar, og det er heller ikkje slik at vi kan følgje naturmangfaldlova om velfungerande, intakte økosystemer, så lenge regionen er prioritert for beitebruk og det ikkje skal vere rovdyr som utgjer eit skadepotensiale her.

NOAH viser til bestandstala for gaupe og Noreg sine forplikningar for å stanse tap av biologisk mangfald. Bestandstala frå Rovdata viser at bestanden for landet er over bestandsmålet, og det er og over bestandsmålet i region 2, som er den viktigaste naboregionen for region 1. Kunnskapen er derfor god nok for at region kan fatte vedtak om kvotefri jakt. Vedtaket trugar ikkje bestanden sin overleving og det er all grunn til å forvente at det nasjonale bestandsmålet blir nådd ved neste yngling. Region 1 har ikkje mål om yngling av gaupe jf. rovviltforskrifta § 4. Rovviltnemnda vurderer det som lite sannsynleg at den kvotefrie jakta i region 1 vil ha effekt på om det nasjonale bestandsmålet.

Rovviltnemnda meiner at naturmangfaldlova § 16 tredje og fjerde ledd er oppfylt, ut frå den vedteke politikken om ein geografisk differensiert forvaltning. Dei andre momenta som

NOAH peiker på, m.a. naturmangfaldlova §§ 5. 10 og 18 er etter vårt syn ikkje førande for region 1 ut frå den ovannemnde differensierte forvaltninga. Når det gjeld § 8 kunnskapsgrunnlaget er dette svært godt for heile landet, og § 9 føre-var-prinsippet meiner nemnda er innfridd på bakgrunn av den gode overvakinga og kunnskapen om gaupebestanden.

Oppsummert vil nemnda hevde at vedtaket til nemnda ikkje er uforsvarleg eller trugar den nasjonale gaupebestanden. Vedtaket bryt heller ikkje med nasjonal og internasjonal lov slik NOAH meiner det gjer.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 2:

Rovviltnemndas vedtak av 31. oktober 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvotejakt på gaupe i region 2 i 2025](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda har med grunnlag i klager fra NOAH – for dyrs rettigheter, Aktivt Rovdyrvern (ARV) og Naturvernforbundet vurdert tidligere vedtak om kvotejakt på gaupe i 2025 på nytt. Det har ikke framkommet ny kunnskap eller nye opplysninger som tilsier endring av vedtaket.

Vedtaket av 31. oktober 2024 om kvotejakt på gaupe i 2025 opprettholdes, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Rovviltnemnda anser understrekingene fra NOAH- for dyrs rettigheter som besvart i saksfremlegget.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 3:

Rovviltnemndas vedtak av 25. oktober 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtaket om kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 3/Oppland 2025](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda i region 3 har vurdert vedtaket 19/24 datert 25.10.2024 på nytt, men finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 5:

Rovviltnemndas vedtak av 25. oktober 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 5/Hedmark i 2025](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda i region 5 har vurdert vedtaket 13/24 datert 25.10.2024 på nytt, men finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 6:

Rovviltnemndas vedtak av 28. oktober 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvotepå jakt på gaupe 2025 Region 6 Midt Norge](#)

Ved behandling av klagen har roviltnemnda vedtatt følgende:

«Roviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen. Det anses at klagerne har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28. Det er ikke fremkommet ny informasjon via klagen som tilsier at roviltnemnda bør endre sitt vedtak i sak 48/24 kvote for kvotejakt på gaupe i region 6 2025. Roviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 28. oktober 2024 i sak 48/24 Kvotepå jakt på gaupe i region 6 2025 og klagen oversendes dermed Klima og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd. Roviltnemnda ber om at Klima- og miljødepartementet vurderer differansen på 1,1 familiegrupper. Ved å legge til grunn tall i oppdatert bestandsrapport 2475b så bør kvoten for kvotejakt i region 6 settes noe lavere. Roviltnemnda foreslår at Klima- og miljødepartementet endrer totalkvoten til følgende:

Totalkvoten for områdene i region 6 som omfattes av kvotejakt settes til 27 gauper, hvorav maksimalt 12 voksne hunndyr.

- o Startkvote på 25 gauper, hvorav 11 voksne hunngauper
- o Reservekvote på 2 gauper, hvorav 1 kan være voksne hunngauper.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 7:

Roviltnemndas vedtak av 4. november 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvotepå jakt på gaupe i region 7 - Nordland](#)

Ved behandling av klagen har roviltnemnda vedtatt følgende:

«Roviltnemnda opprettholder vedtak i sak 31/2024 justering av samarbeidsavtale mellom region 7 og 8 og kvote for kvotejakt på gaupe. Klagen fra Aktivt rovdryvern og NOAH – for dyrs rettigheter oversendes derfor til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet har kommet med en faglig vurdering av kvoter for jakt på gaupe i 2025, jf. rovviltforskriften § 18 første ledd.

Miljødirektoratet oppsummerer sin vurdering slik:

«Miljødirektoratet vurderer at kvotene som er vedtatt av de regionale roviltnemndene om jakt på gaupe i 2025 ikke vil true bestandens overlevelse. Vi vurderer det videre som overveiende sannsynlig at det nasjonale bestandsmål for gaupe vil kunne oppnås for neste sesong med de vedtatte kvotene for jakt på gaupe som nemndene har vedtatt. Når det gjelder kvoten for jakt på gaupe i region 5, anbefaler Miljødirektoratet at kvoten rettes mot områder som har hatt størst skader forårsaket av gaupe og det er gitt skadefellinger på gaupe de siste sesongene.»

Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding redegjort for bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for gaupe i de ulike regionene og i Norge, samt vurdert sannsynligheten

for at bestanden etter neste yngling vil oppfylle det fastsatte bestandsmålet og om uttaket vil true bestandens overlevelse.

«Overvåkingen av gaupe er i Norge og Sverige basert på felles metodikk og foregår i perioden 1. oktober til 28. (29.) februar. Overvåkingsresultatet rapportert fra Rovdata i 2024 viser en bestand på 296 familiegrupper registrert i Skandinavia 2023/2024 (figur 1), og viser at den skandinaviske bestanden er noe mindre enn året før. Sammenlignet med 2022/2023 er det i 2023/2024 registrert 18 færre familiegrupper Skandinavia. Den svenske delbestanden er redusert fra 242,5 i 2022/2023 til 218 i 2023/2024, samtidig som det er registrert en økning fra 71,5 til 78 i Norge. Målt i antall individer er den skandinaviske bestand estimert til ca. 1 738 gauper, hvorav ca. 462 gauper i Norge og ca. 1 276 i Sverige.

Gaupebestanden i Finland innen jakt sesong 2022/2023 er estimert å være anslagsvis 2 390 til 2 575 gauper og er økt sammenlignet med estimatet for året før som beregnet til å være mellom 2 150 og 2 405. Resultatene er basert på observasjoner av familiegrupper. Bestanden i 2024 er estimert til minst 2 260 gaper før jaktstart 2025.»

Når det gjelder bestandens overlevelse konkluderer Miljødirektoratet blant annet med at «Et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak vil etter vår vurdering ikke kunne true bestandens overlevelse. Dette forutsetter at den svenske forvaltningen fortsetter med uttak på samme nivå som de senere år, uten større endringer.»

«Det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ble nådd i Norge i 2024. Med unntak av sesongen 21/22 har den norske bestanden vært over det nasjonale bestandsmålet de siste fem årene. I 2024 ble det registrert en bestand med 78 påviste familiegrupper i Norge. Dette er en oppgang på 6,5 familiegrupper sammenlignet med året før, og en må mer enn ti år tilbake i tid for å finne en større registrert bestand av gaupe i Norge.

I regionene 2, 4, 6, 7 og 8 ble det registrert en økning av familiegrupper fra 2023 til 2024, mens i region 3 og 5 var det en nedgang sammenlignet med 2023. I region 1 er det heller ikke i 2024 registrert noen familiegrupper (vedlegg 1). Når man beregner gjennomsnittlig antall familiegrupper siste tre år ligger regionene 1, 2, 3, 5, 6 og 7 på eller over det regionale bestandsmålet.»

Når det gjelder prognose før jakt 2025 i Norge skriver Miljødirektoratet at «De nasjonale prognosene viser at det mest sannsynlige scenarioet er at antall familiegrupper vil ligge over bestandsmålet før jakt i 2025. Basert på antall familiegrupper påvist før jakt i 2024 og kjent uttak av voksne hunndyr (= 1 år), gir prognosemodellen et estimat på 79 (75 % CI = 69–89) familiegrupper før jakt på landsbasis i 2025. Prognosemodellen viser at det er 95,6 % sannsynlighet for at gaupebestanden skal havne over det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper før jakt i 2025.»

Miljødirektoratet har denne omtalen av påvirkningen av kvotefri jakt på prognosen før jakt 2025:

«I region 1 er det åpent for kvotefri jakt i hele regionen og i region 2, 6 og 7 er det åpent for kvotefri jakt i deler av regionen. Den kvotefrie jakten vil kunne medføre felling av voksne hunndyr som kommer i tillegg til de som er fastsatt i kvotene. Så jakten kan medføre felling av noen flere hunndyr enn det som er i samlet kvote, men på den annen side er den kvotefrie jakten lokalisert til områder uten en fast ynglende bestand av gaupe, og de historiske fellingstillene på kvotefri jakt utgjør en liten del av fellingene.»

Miljødirektoratet skriver at prognosen er heftet med usikkerhet, og at andelen voksne hunngauper som får fram unger som er i live den første vinteren kan variere en del mellom år og områder.

Når det gjelder prognose før jakt 2026 (neste års yngling), skriver Miljødirektoratet: «Gitt en bestandsstørrelse i 2025 på 79 familiegrupper viser beregninger med prognosemodellen (tabell 2 og figur 2) at et uttak i jakta 2025 på 35 voksne hunngauper (som er samlet vedtatt kvote av nemndene og Miljødirektoratet) vil føre til at bestanden mest sannsynlig havner over det nasjonale bestandsmålet før jakt i 2026. I tillegg kommer eventuelle fellinger av hunndyr (= 1 år) som felles i områder med kvotefri jakt.» Miljødirektoratet understreker at det er stor usikkerhet ved prognose to år frem tid, siden den siste tilgjengelige informasjonen er fra bestandsregistrering og jakta i 2024.

Når det gjelder bestandens bestandsmålsoppnåelse i Norge, konkluderer Miljødirektoratet med at «Basert på nasjonale bestandstall og prognoser for videre utvikling av gaupebestanden vurderer vi at total kvote som samlet er satt for region 1, 2, 3, 5, 6 og 7 mest sannsynlig vil medføre at bestanden av gaupe i Norge oppnår og vil ligge over det nasjonale bestandsmålet ved neste yngling.»

Miljødirektoratet viser til at det nasjonale bestandsmålet ble nådd i 2024.

Miljødirektoratet skriver dette om generelle kommentarer om å unnta familiegrupper fra kvoten:

«Miljødirektoratet mener det er fordelaktig at familiegrupper av gaupe som opptrer sammen unntas fra kvoten frem til og med 28. februar. Kvotejakta på gaupe bør innrettes slik at uttaket er mest mulig skadeforebyggende. Å unnta familiegrupper de første ukene av jakta vil redusere sannsynligheten for at hunndyrkvoten blir begrensende for å fylle totalkvoten, samt øke det relative uttaket av hanndyr. Forskning har vist at det er særlig hanngauper som gjør mest skade på sau (Odden, J., Mattisson, J., Gervasi, V. og Linnell, J. 2024. Gaupas predasjon på sau – en kunnskapsoversikt. – NINA Temahefte 57, 71 s.), og uttak av hunndyr og ungdyr vil gi mindre virkning for å redusere tap.

I tillegg vil jakt på familiegrupper åpne for jakt på dyr som har en høy dødelighet i utgangspunktet. Ungdyrene i en familiegruppe har en høy naturlig dødelighet det første leveåret etter de forlater mordyret.

Vi viser også til at familiegrupper har et særskilt vern i perioden der ungene fortsatt er avhengig av moren. Det kan være vanskelig å skille mellom dyrene under felling, og felling av mordyret vil gi dårlige prognoser for overlevelse for ungene.»

Miljødirektoratet har følgende konkrete anbefalinger for den enkelte region:

Region 1:

«Miljødirektoratet viser til at det ikke er mål om yngling av gaupe i regionen jf. rovviltforskriften §4. Rovbase viser at det ble dokumentert én familiegruppe av gaupe i regionen hhv. i 1997, 2006, 2007 og 2013. Disse dokumentasjonene har ikke vært bestemmende for utviklingen av det nasjonale bestandsmålet eller regionale bestandsmål for øvrige regioner.

Miljødirektoratet vurderer det som lite sannsynlig at uttak av gaupe gjennom kvotefri jakt i region 1 vil ha effekt på det nasjonale bestandsmålet samt ikke ha en negativ effekt på

bestandens overlevelse. Miljødirektoratet vurderer også at uttak av gaupe i region 1 i 2025 ikke er til hinder for å nå de fastsatte bestandsmålene for gaupe i regioner med mål om yngling av gaupe.»

Region 2:

«Bestandsovervåkinga av gaupe i region 2 viser en stabil bestand over flere år, med unntak i 2016 og 2017 da antall påviste familiegrupper havnet under bestandsmålet på 12 familiegrupper. Som en konsekvens av dette ble kvoten kraftig kuttet i 2017, og i 2018 tillot ikke nemnda kvotejakt. Dette hadde positiv effekt på bestanden, som økte til over bestandsmålet i 2018. Siden da har bestanden ikke vært under bestandsmålet.

I 2022 og 2023 ble det registrert henholdsvis 12 og 14,5 familiegrupper, og i 2024 ble det registrert 16 familiegrupper i regionen. Prognosemodellen estimerer et antall på 14,1 familiegrupper av gaupe før jakt i 2025 i region 2. Prognosen antyder at det er 23 % sjanse for at regionens bestandsmål blir liggende under bestandsmålet på 12 familiegrupper før kvotejakt i 2025.

Rovviltnemnda vedtok en samlet kvote på til sammen 25 dyr inkludert inntil 9 hunner eldre enn ett år. 3 dyr inkludert 2 voksne hunddyr holdes tilbake som reservekvote for nærmere vurdering ved eventuell ny kunnskap om bestandsforholdene.

Ved en estimert bestandsstørrelse på 14,1 familiegrupper før jakt 2025 beregner modellen at et uttak av opptil 9 hunddyr under jakta i 2025 trolig vil medføre at bestanden vil ligge nærme det regionale bestandsmålet også før jakta i 2026 (tabell 2, NINA-rapport 2475b).

Konklusjon

Miljødirektoratet vurderer at effektivering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet. Dette er basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2025 og anbefalt kvote for jakta 2025.»

Region 3:

«I perioden 2022-2024 ble det registrert henholdsvis 7, 7,5 og 4,5 familiegrupper i regionen. Dette gir et snitt på 6,3 ynglinger for denne 3-års perioden. Bestanden er under bestandsmålet i 2024, men regnet som et gjennomsnitt over de tre siste årene er bestandsmålet i regionen oppnådd.

Rovviltnemnda i region 3 vedtok en totalkvote på 4 gauper, hvorav en hunddyrkvote på 2 dyr over 1 år. Familiegrupper av gaupe er unntatt fra jakt.

Prognosemodellen viser at bestanden i region 3 trolig vil være rundt 5,5 familiegrupper i 2025. Det er samtidig 38 % sannsynlighet for at bestanden i region 3 vil ligge under bestandsmålet på 5 familiegrupper i 2025. Videre viser prognoseutregninger utført av sekretariatet for antall familiegrupper før jakt i 2026, at uttak av 2 hunddyr gjennom kvotejakt vinteren 2025 at bestanden trolig vil havne rundt 6 familiegrupper.

Konklusjon

Miljødirektoratet vurderer at effektivering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet. Dette er basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2025 og anbefalt kvote for jakta 2025.»

Region 5:

«I region 5 er det regionale bestandsmålet på 10 ynglinger. I perioden 2022-2024 ble det registrert henholdsvis 10,5, 11,5 og 8 familiegrupper i regionen. Dette gir et gjennomsnitt på 10 ynglinger for denne 3-års perioden. Bestanden er under bestandsmålet i 2024, men regnet som et gjennomsnitt over de tre siste årene er bestandsmålet i regionen oppnådd.

Rovviltnemnda i region 5 har vedtatt at en total kvote på 3 dyr hvorav inntil ett voksent hunddyr kan felles i et område som dekker hele regionen.

Prognosemodellen estimerer et antall på 9,7 familiegrupper av gaupe før jakt i 2025 i region 5. Prognosen antyder at der er 55 % sjanse for at regionens bestandsmål blir liggende under bestandsmålet på 10 familiegrupper før kvotejakt i 2025 (tabell 2, NINA rapport 2475b). Kjøring av modellen utført av sekretariatet beregner at et uttak av en voksen hunn under jakta i 2025, vil få en bestand på 10,6 familiegrupper før jakt i 2026, med 75% CI 6,4-15,7. Beste tilgjengelig kunnskap tilsier altså at det er rom for en begrenset jakt i regionen.

Nemnda har valgt å tildele kvoten til hele regionen, uten noen nærmere avgrensing. Det å åpne for jakt i et så stort område, vil gi en betydelig risiko for å overbelaste kvoten. Dette fordi mange gauper vil kunne jaktes samtidig. I tillegg er det lite eller ingen skadehistorikk på beitedyr i deler av regionen i de senere årene forårsaket av gaupe. Dersom skadereduksjon i form av tap av beitedyr er viktigste kriteriet for å åpne for jakt, vil det å innrette jakten mot områdene med mest skadebelastning og gitt skadefellinger de siste sesongene trolig gi størst effekt. Da er de beiteprioriterte områdene sør for veien (rv. 25) mellom Hamar og Elverum og vest for Glomma det området i regionen som utmerker seg. I tillegg er det naturlig å innlemme de sørsamiske tamreinområdene i fellingsområde, med grunnlag i skadepotensiale.

Konklusjon

Miljødirektoratet vurderer at effektivering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet. Dette er basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2025 og anbefalt kvote for jakta 2025.»

Region 6:

«Gaupebestanden i region 6 har ligget over bestandsmålet på 12 familiegrupper de siste ti årene. Det er registrert henholdsvis 14, 13 og 18,5 familiegrupper av gaupe før jakt i regionen i henholdsvis 2022, 2023, og 2024. Tre års gjennomsnitt av antall familiegrupper for regionen er 15,2 familiegrupper.

Rovviltnemnda vedtok kvotefri jakt i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet, samt i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag. I deler av region 6 åpnes det for kvotejakt. Totalkvoten for områdene som blir inkludert, er 29 gauper, hvorav maksimalt 13 voksne hunngauper. Totalkvoten fordeles på en startkvote på 25 gauper hvorav maksimalt 11 voksne hunngauper, og en restkvote på 4 gauper hvorav maksimalt 2 voksne hunngauper.

De viser til at det er tatt utgangspunkt i feil prognosetall for antall familiegrupper før jakt i 2025 (det ble tatt utgangspunkt i 18,5, mens 16,9 familiegrupper er riktig). Etter å ha kjørt modellen på nytt, anbefaler nemnda å redusere totalkvoten med 2 gauper, og av det 1 voksen hunngaupe.

Ved en estimert bestandsstørrelse på 16,9 familiegrupper før jakt 2025 beregner modellen at det er størst sannsynlighet for at bestanden vil være rett over bestandsmålet i 2026 med en hunddyrkvote på 12 (figur 5).

Konklusjon

Miljødirektoratet vurderer at effektivering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet. Dette er basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2025 og anbefalt kvote for jakta 2025.»

Region 7:

«Bestandsovervåking i region 7 viser store svingninger i antall registrerte familiegrupper over tid. I perioden 2013 til 2020 har bestanden ligget under det regionale målet som er på 10 årlige familiegrupper.

I 2022 ble det kun registrert seks familiegrupper av gaupe i Nordland. I 2023 ble det registrert en bestandsøkning, som resulterte i totalt 11,5 ynglinger. I 2024 var det en ytterligere bestandsøkning som resulterte i totalt 13,5 ynglinger. Snittet de siste tre årene for Nordland ligger derfor på 10,3 familiegrupper.

Rovviltnemnda i region 7 vedtok en samlet kvote på 15 dyr inkludert inntil 6 voksne hunddyr. 2 dyr inkl. en voksen hunn holdes tilbake som reservekvote for nærmere vurdering ved eventuell ny kunnskap om bestandsforholdene.

Prognosemodellen estimerer et antall på 12,8 familiegrupper av gaupe før jakt i 2025 i region 7, og antyder at det er 13 % sjans for at gaupebestanden blir liggende under bestandsmålet før kvotejakt i 2025 (tabell 2, NINA rapport 2475b). Sekretariatet har kjørt prognosemodellen og resultatene vises i saksfremleggningen. Prognosen estimerer at et uttak av 6 hunngauper vil medføre at bestanden mest sannsynlig havner rundt 11 familiegrupper av gaupe før jakt 2026.

Konklusjon

Miljødirektoratet vurderer at effektivering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet. Dette er basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2025 og anbefalt kvote for jakta 2025.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Departementet skal ta stilling til om det skal gis kvote for kvotejakt på gaupe som vedtatt av rovviltnemndene i region 1, 2, 3, 5, 6 og 7.

I rovviltnemnda i region 1 sitt vedtak ble ved en inkurie fem kommuner i tidligere Aust-Agder inkludert. I saksinnstillingen til rovviltnemnda i region 2 sin behandling av gaupeklagene for 2025, understreker sekretariatet at det er rovviltnemnda i region 2 som har fattet vedtak om å åpne for kvotefri jakt i Bygland, Evje og Hornnes, Iveland, Birkenes og Lillesand kommuner.

Vi viser til Miljødirektoratets oppsummering av vedtak om kvoter for kvotejakt på gaupe i 2025 i deres faglige tilråding. Til sammen har nemndene fattet vedtak om uttak av 76 individer i regionene 2, 3, 5, 6 og 7 med en samlet hunddyrkvote på 31 dyr. I region 2 og 6 er en del av totalkvoten satt av til reservekvoter som holdes tilbake for tildeling ved eventuell ny kunnskap om bestandsforhold. Reservekvotene utgjør 3 dyr (2 hunddyr) i region 2 og 4 dyr (2 hunddyr) i region 6.

Utover dette er det fattet vedtak om kvotefri jakt i hele region 1, i beiteprioriterte områder i tidligere Aust-Agder i region 2, i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet for

gaupe og i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag i region 6, og i Lofoten og Vesterålen i region 7.

Departementet vil også nevne at Miljødirektoratet har fattet vedtak om kvotejakt på gaupe i region 8 (Troms og Finnmark). Kvoten i Troms er satt til 7 gauper i B-området, hvorav inntil 3 voksne hunngauper. Inntil to gauper kan felles i området sør for kommunene Tromsø, Lyngen og Storfjord. I Finnmark er kvoten på 2 gauper i B-området, hvorav inntil 1 voksen hunngaue. For å begrense uttaket av voksne hunddyr er familiegrupper av gauper unntatt fra 1. februar og frem til og med 28. februar. Dette vedtaket er påklaget og vil behandles av departementet i eget vedtak.

Miljødirektoratet har også informert om at det ikke åpnes for kvotejakt på gaupe i region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) i 2025. Den totale kvoten for jakt på gaupe i Norge i 2024 er 85 dyr, hvorav en hunddyrkvote på 35 dyr, i tillegg kommer områdene med kvotefri jakt.

Saken er behandlet etter villtloven § 9, naturmangfoldloven (nml.) §§ 16 og 77, og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, i sin vurdering prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og § 12 til grunn som retningslinjer for avgjørelsen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 anses ikke relevant i saken, fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår. Departementet viser til at aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6 ikke kommer til anvendelse når offentlige myndigheter treffer vedtak. I disse tilfellene skal hensynet til naturmangfold ivaretas ved vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12.

Naturmangfoldloven § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Forvaltningsmålet for arter i § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen i denne saken. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376.

Prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning går frem av rovviltforskriften § 1, og er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4, og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i den enkelte region, jf. rovviltforskriften § 6. Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16 tredje ledd. Videre følger det av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør. Departementet anser at vilkåret i nml. § 16 tredje ledd er oppfylt. Departementet viser særlig til forskrift av 21. januar 2022 nr. 128 om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jakt sesongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028 §§ 1 og 2, hvor det framgår at gaupe er en jaktbar art.

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe når bestanden, basert på at et treårs gjennomsnitt av bestandsstatus, ligger over det regionale bestandsmålet, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Det følger av rovviltforskriften § 7 at rovviltnemndas vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen blant annet gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste

Yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd.

Ved behandlingen av St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget et nasjonalt bestandsmål for gaupe på 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det fram av rovviltforliket, og senere stortingsbehandlinger, at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Departementet har derfor tillagt føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt. Når det gjelder effekten av påvirkninger, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at forvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen, jf. naturmangfoldloven § 10.

I enkelte av klagene er det anført at det ikke bør åpnes for kvotefri jakt i enkelte av regionene. I kommentarene til rovviltforskriften § 11, andre ledd står følgende om kvotefri jakt:

«For gaupe kan rovviltnemnden sette av egne områder for kvotefri jakt i forbindelse med sitt årlige vedtak om kvotejakt på gaupe. Det kan bare åpnes for kvotefri jakt på gaupe så lenge dette kan skje innenfor rammen av det nasjonale bestandsmålet for regionen. Dersom det årlig settes av områder til kvotefri jakt på gaupe forutsettes det at bestandsmålet for regionen kan nås i de andre delene av regionen, og at områder med kvotefri jakt på gaupe er områder der det normalt ikke opptrer gaupe i ynglende bestander. Det forutsettes videre at rovviltnemnden gjennom sine årlige vedtak om kvoter og eventuelle områder for kvotefri jakt på gaupe bidrar til en størst mulig grad av forutsigbarhet for berørte næringsinteresser. Dette innebærer at områder for kvotefri jakt på gaupe innenfor en region bør være relativt stabile fra år til år.»

Departementet viser til at det er åpnet for kvotefri jakt i region 1 og deler av region 2, 6 og 7. Departementet viser til at det ikke er bestandsmål for gaupe i region 1, mens det for regionene 2, 6 og 7 også er åpnet for kvotefri jakt i deler av regionene i tidligere år og at det er rom for å nå bestandsmålet i andre deler av regionene. Departementet legger på denne bakgrunn til grunn at det er hjemmel for dette.

Enkelte av klagerne anfører at vedtakene bryter med nml. § 18 bokstav b eller ikke vurderer skadepotensialet riktig. Som det framgår over, følger det av rovviltforskriften § 7 at rovviltnemndas vedtak blant annet skal bygge på skade- og konfliktsituasjonen. Videre inngår den skade som arten gjør i vurderingsgrunnlaget under nml. § 16 fjerde ledd. Vedtakene er derimot fattet med hjemmel i § 16, og ikke med hjemmel i nml. § 18 første ledd bokstav b, og vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b knyttet til å avverge skade på for eksempel husdyr er derfor ikke relevant i disse vedtakene.

I enkelte klager vises det til at vedtak bryter artikkelene 2 og 7 i Bernkonvensjonen. Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde («maintain») eller tilpasse («adapt») bestandene av vill flora og fauna til et nivå

som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69. Tilsvarende forpliktelse gjelder også for gaupe. I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». For gaupe er det nasjonale bestandsmålet nådd. Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2.

Bernkonvensjonen artikkel 7 forplikter Norge til å treffe tiltak av lovgivningsmessig og administrativ art for å sikre vern av de dyrearter som er opplistet i konvensjonens vedlegg III, deriblant gaupe. Utnyttelsen av slike arter skal etter artikkel 7 nr. 2 reguleres slik at bestandene holdes utenfor fare sett hen til forpliktelsene i artikkel 2. Departementet viser til at det er etablert et forvaltningssystem som skal sikre gaupebestandens langsiktige overlevelse i Norge, og at uttak gjennom skadefelling og kvotejakt er regulert særskilt. Videre viser departementet til at det foreligger solid vitenskapelig kunnskap om gaupebestandens tilstand og påvirkninger på bestanden, og at vi har tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger kvotejakt og andre uttak vil ha på bestanden. Etter departementets vurdering er reguleringen av kvotejakt på gaupe i tråd med Bernkonvensjonens artikkel 7. Når det gjelder artikkel 9 i Bernkonvensjonen viser departementet til at bestemmelsen angir vilkår for unntak fra enkelte konvensjonsbestemmelser, deriblant artikkel 7. Ettersom vår vurdering er at vedtakene om kvotejakt på gaupe er i tråd med artikkel 7 finner vi ikke grunn til å vurdere anførselene knyttet til artikkel 9 nærmere.

Enkelte av klagerne har anført at vedtak er i strid med Grunnloven § 112. Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112: «Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.» Departementet vurderer tilsvarende at Grunnloven § 112 ikke får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor for vedtak om kvotejakt etter nml. § 16 jf. villtloven § 9 og rovviltforskriften. Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i for å åpne for kvotejakt er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Bestandens overlevelse, nasjonalt bestandsmål og regionale bestandsmål

Miljødirektoratet mener at et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak ikke vil true bestandens overlevelse. Departementet er enig i dette. Dette forutsetter at den svenske forvaltningen fortsetter med uttak på samme nivå som de senere år, uten større endringer.

Gaupe er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2021. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt). Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding og det vedlagte kunnskapsgrunnlaget redegjort for gaupebestanden i Norge og Skandinavia, og departementet viser til dette. I NINA rapport 2475b går det fram at det er registrert henholdsvis 58,5, 71,5 og 78 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2022, 2023 og 2024. Gaupebestanden er dermed over det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Antall registrerte familiegrupper i 2024 tilsvarer en bestand på omkring 462 dyr (95 % CI = 383–540) i Norge. Dette er bestandsstørrelsen før kvotejakta i 2024 og før reproduksjonssesongen. Bestandsestimatet før jakt i 2023 var på 421 dyr.

Antall familiegrupper har økt i regionene 2, 4, 6, 7 og 8 i 2024 sammenlignet med 2023, mens antallet har gått ned i regionene 3 og 5. Region 1 har ikke bestandsmål for gaupe, og har de siste tre årene ikke hatt registrert familiegrupper av gaupe. Nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Gaupebestanden i region 2 har ligget på eller over bestandsmålet på 12 årlige familiegrupper de siste tre årene. Tre års gjennomsnitt av antall familiegrupper (14,2) er over det regionale bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Gaupebestanden i region 3 lå over bestandsmålet på 5 årlige familiegrupper i 2022 og 2023, og på 4,5 familiegrupper i 2024. Tre års gjennomsnitt av antall familiegrupper (6,3) er over det regionale bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Gaupebestanden i region 5 er over bestandsmålet på 10 årlige familiegrupper i 2022 og 2023, og på 8 familiegrupper i 2024. Tre års gjennomsnitt av antall familiegrupper (10) er på det regionale bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Gaupebestanden i region 6 har ligget over bestandsmålet på 12 årlige familiegrupper de siste tre årene. Tre års gjennomsnitt av antall familiegrupper (15,2) viser at regionen er over det regionale bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Gaupebestanden i region 7 lå under bestandsmålet på 10 årlige familiegrupper i 2022 (6 familiegrupper), og over bestandsmålet i 2023 og 2024. Tre års gjennomsnitt av antall familiegrupper (10,3) viser at regionen er over det regionale bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe.

Departementet viser til at vedtaksmyndigheten skal vurdere eventuelle uttak blant annet ut fra hensynet til å komme så nær det regionale bestandsmålet som mulig. I kommentarene til rovviltforskriften § 7 uttales det at kravet til presisjon øker jo nærmere ned mot det nasjonale bestandsmålet den aktuelle rovviltart forvaltes. Kravet til presisjon i kvotefastsettelsen er lik uansett om man ligger under eller over bestandsmålet.

Det nasjonale bestandsmålet for gaupe er fordelt på sju av åtte forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Region 1 har ikke et regionalt mål om yngling av gaupe. For region 2 er bestandsmålet 12 årlige ynglinger av gaupe, region 3 har et mål om 5 årlige ynglinger av gaupe, region 5 har mål om 10 årlige ynglinger av gaupe, region 6 har mål om 12 årlige ynglinger av gaupe og region 7 har mål om 10 årlige ynglinger av gaupe jf. rovviltforskriften § 4 bokstav a til g.

Miljødirektoratet vurderer det som overveiende sannsynlig at det nasjonale bestandsmålet for gaupe vil kunne oppnås for neste sesong med de vedtatte kvotene for jakt på gaupe som nemndene har vedtatt. Departementet er enig i dette.

Når det gjelder region 5, viser Miljødirektoratet i sin faglige tilråding til at nemnda har tildelt hele kvoten til hele regionen. Dette gir betydelig risiko for å overskride kvoten fordi mange gauper vil kunne jaktes på samtidig. Direktoratet viser til at dersom skadereduksjon på beitedyr er det viktigste kriteriet for å åpne for jakt, vil en innretning av jakten mot områder med størst skadebelastning trolig gi størst effekt. Departementet viser til at bestanden av gaupe i region 5 ligger rundt bestandsmålet, og totalkvoten er på 3 dyr hvorav 1 hunddyr. For å redusere risikoen for å overskride kvoten og for å åpne for uttak av gaupe i område med størst skadebelastning, avgrensar departementet jaktområdet slik at det åpnes for jakt i områdene sør for rv. 25 mellom Hamar og Elverum og vest for Glomma og i de sørsamiske tamreinområdene. Departementet ber Statsforvalteren i Innlandet om å endre områdeavgrensningen for å ivareta dette.

Rovviltnemnda i region 6 har ved oversendelsen av klagen til departementet opprettholdt vedtaket, men anmodet om å redusere kvoten. Nemnda viser til at når tall i oppdatert bestandsrapport 2475b legges til grunn, bør kvoten for kvotejakt i region 6 settes noe lavere

enn nemndas vedtatte kvote. Nemnda anbefaler å redusere totalkvoten med 2 gauper, og av det 1 voksen hunngaue. Departementet er enig i dette, og endrer derfor kvoten som nemnda har anmodet om fra 29 til 27 gauper. Totalkvoten settes derfor til 27 gauper hvorav maksimalt 12 voksne hunddyr. Startkvoten er på 25 gauper (hvorav 11 voksne hunddyr) og reservekvoten på 2 gauper (hvorav 1 kan være voksent hunddyr). Departementet overlater til rovviltnemnda, i samråd med sekretariatet, å fordele total- og hunddyrkvoten.

Rovviltnemnda i region 6 har vedtatt å unnta familiegrupper av gaupe fram til 28. februar 2025, unntatt i delområde A i Møre og Romsdal (Tingvoll og den delen av Sunndal som er nord for elva Driva) og beiteprioriterte områder i Trøndelag. Delområde A i Møre og Romsdal er forvaltningsområde for gaupe.

Miljødirektoratet viser i sin faglige tilråding til at det å unnta familiegrupper de første ukene av jakta bidrar til å redusere sannsynligheten for at hunddyrkvoten blir begrensende for å fylle totalkvoten, å øke det relative uttaket av hunddyr som forskning har vist at er de som særlig gjør mest skade på sau, og å unngå jakt på dyr som har en høy dødelighet i utgangspunktet. Videre har familiegrupper et særskilt vern i perioden der ungene fortsatt er avhengig av moren. Det kan være vanskelig å skille mellom dyrene under felling, og felling av mordyret vil gi dårlige prognoser for overlevelse for ungene.

Departementet endret i klagebehandlingen om kvotejakt på gaupe i 2024 region 6 sitt vedtak slik at familiegrupper av gaupe ble unntatt fra kvotejakt til og med 28. februar 2024. I brev av 1. februar 2024 omgjorde departementet eget klagevedtak, og åpnet for uttak av familiegruppe av gaupe i delområde A i Møre og Romsdal (Tingvoll og den delen av Sunndal som er nord for Driva) etter 9. februar. Argumentet var da å øke sannsynligheten for uttak av gaupe i skadeutsatte områder i Tingvoll kommune. I 2023 ble 218 sau/lam erstattet som tapt til gaupe i Tingvoll, mens 119 ble erstattet i 2024. Departementet mener familiegrupper av gaupe som opptrer i lag skal unntas fra kvotejakta i perioden 1. februar til 28. februar 2025 også i delområde A i Møre og Romsdal og beiteprioriterte områder i Trøndelag.

Departementet mottok 10. januar 2025 en henvendelse fra Fauske og Sørfold kommuner, underskrevet av Fauske kommune, med et forslag om at den nordlige grensa for felling av gaupe som er vedtatt tildelt Fauske kommune flyttes inn i Sørfold kommune, og følger fjorden Sørfolda fra kommunegrensa mot Bodø til Nordfjord og opp Nordfjordelva til grensa mot Rago nasjonalpark, og følger Rago sin sørlige grense til riksgrensen mot Sverige. Bakgrunnen er at det er gitt jaktkvote på en gaupe i Fauske kommune og en gaupe i Sørfold kommune. Den 18. desember 2024, etter at nemnda fattet sitt vedtak, ble en gaupe påkjørt i Sørfold kommune. Denne vil trekkes fra kvota i Sørfold kommune. Kommunene viser til at det har vært skadefellingstillatelse i området i vinter uten at det har lyktes å ta ut gaupe. Kommunene skriver:

«I månedsskiftet november – desember 2024 ble det gitt skadefelling på ei gaupe i forbindelse med tap av rein nord i Fauske kommune. De erfaringene det kommunale skadefellingslaget i Fauske og Sørfold gjorde seg da var at gaupa fort krysset kommunegrensen inn til Sørfold og la seg i dagleie der når den ble jaktet på i de nordlige delene av Fauske kommune. Det ble imidlertid ikke felt gaupe under skadefellingsforsøket.

I henhold til den sporingen som er utført både tidligere, men også under skadefellingen, tyder det på at det kan være flere gauperevir som overlapper i området Fauskeeidet – Straumvassbotnen. Om ikke dette området kan jaktes i en helhet kan det bli svært vanskelig å lykkes med kvotejakten i Fauske kommune, særlig om det forsøkes å felle et av de individene som antas å ha gjort skade på beitedyr siste beitesesong, da disse individene ser ut til å ha sitt leveområde på begge sider av kommunegrensen.»

Departementet mener det er rom for denne endringen i områdeavgrensning som det her vises til, og ber Statsforvalteren i Nordland om å endre områdeavgrensningen for å ivareta dette.

Andre viktige samfunnsinteresser

Det følger av naturmangfoldloven § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Naturmangfoldloven § 14 annet ledd slår fast at det ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket i regionene 5, 6 og 7 gjelder kvotejakt blant annet i områder der det foregår reindrift, og departementet anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. Det registreres årlig skader på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene. Rovviltnemndenes vedtak er blant annet fattet på bakgrunn av skadesituasjonen og skadepotensialet knyttet til gaupe i regionene. Andre viktige samfunnsinteresser er tillagt stor vekt i saken, jf. naturmangfoldloven § 14.

Øvrige anførsler

Om reservekvoter

Departementet viser til at det er anført av klager at det ikke burde være mulig å sette reservekvoter. Departementet mener rovviltnemndene har anledning til å gjøre dette, og både totalkvoten/startkvoten og reservekvoten er vurdert av departementet ved behandlingen av klagesakene.

Om Naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket)

Det er blant klagerne anført at vedtaket strider mot Naturavtalen, som særlig omhandler trusler mot truede arter. For å følge opp den globale naturavtalen har regjeringen lagt frem en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur. Samtidig viser departementet til at vedtak om kvotejakt, som alle vedtak om uttak av rovvilt, skal skje innenfor rammene av blant annet Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Stortingets føringer for rovviltforvaltningen. Vi kan på denne bakgrunn ikke se at rammeverkets overordnede målsetninger, kan tillegges særlig betydning i denne saken.

Det er enkelte anførsler departementet ikke har kommentert eksplisitt da disse ikke anses avgjørende for utfallet i klagesakene.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndene i region 1, 2 og 3 sine vedtak om kvotejakt på gaupe i regionen for 2025.

På bakgrunn av Miljødirektoratets faglige tilråding, endrer departementet områdeavgrensningen i region 5. For å redusere risikoen for å overskride kvoten og for å åpne for uttak av gaupe i område med størst skadebelastning, avgrensner departementet jaktområdet slik at det åpnes for jakt i områdene sør for rv. 25 mellom Hamar og Elverum og vest for Glomma og i de sørsamiske tamreinområdene. Statsforvalteren i Innlandet bes endre områdeavgrensningen for å ivareta dette. Departementet opprettholder i det øvrige rovviltnemnda i region 5 sitt vedtak.

Rovviltnemnda i region 6 har ved oversendelsen av klagen til departementet opprettholdt sitt vedtak, men anmodet om at kvoten reduseres fordi det er tatt utgangspunkt i feil prognosetall for antall familiegupper før jakt i 2025. Nemnda anbefaler å redusere totalkvoten med 2

gauper, og av det 1 voksen hunngaue. Departementet er enig i dette, og endrer derfor kvoten som nemnda har anmodet om. Departementet overlater til rovviltnemnda, i samråd med sekretariatet, å fordele total- og hunndyrkvoten. Vedtaket i region 6 endres i tråd med Miljødirektoratets anbefaling, slik at familiegrupper unntas fra kvotejakta til og med 28. februar 2025 også i delområde A i Møre og Romsdal og beiteprioriterte områder i Trøndelag.

For region 7 viser departementet til henvendelse av 10. januar 2025 fra Fauske og Sørfold kommuner, underskrevet av Fauske kommune, med et forslag om at den nordlige grensa for felling av gaupe som er vedtatt tildelt Fauske kommune flyttes inn i Sørfold kommune, og følger fjorden Sørfolda fra kommunegrensa mot Bodø til Nordfjord og opp Nordfjordelva til grensa mot Rago nasjonalpark, og følger Rago sin sørlige grense til riksgrensa mot Sverige. Bakgrunnen er at det er gitt jaktkvote på en gaupe i Fauske kommune og en gaupe i Sørfold kommune. Den 18. desember 2024, etter at nemnda fattet sitt vedtak og klage på vedtaket var oversendt til departementet, ble en gaupe påkjørt i Sørfold kommune. Denne vil trekkes fra kvota i Sørfold kommune. Kommunene viser til at det har vært skadefellingstillatelse i området i vinter uten at det har lyktes å ta ut gaupe. Departementet mener det er rom for denne endringen i områdeavgrensning som det her vises til, og ber Statsforvalteren i Nordland om å endre områdeavgrensningen for å ivareta dette. Departementet opprettholder i det øvrige rovviltnemnda i region 7 sitt vedtak.

Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det vurderes som mest sannsynlig at de vedtatte kvotene vil medføre at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle de fastsatte bestandsmålene for regionene, og at bestanden skal forvaltes så nært bestandsmålet som mulig. Departementet viser også til at det årlig registreres tap og skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene.

Klagene er i hovedsak ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Gro Kvelprud Moen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fauske kommune
Landbruks- og matdepartementet
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 5

Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 7
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland
Buskerud, Oslo og Akershus Statsforvalteren i Østfold
Sørfold kommune

Adresseliste

Aktivt Rovdyrvern	Postboks 23	1641	RÅDE
Foreningen Våre Rovdyr	Postboks 195	2151	ÅRNES
Naturvernforbundet	Mariboegate 8	0183	OSLO
Naturvernforbundet i Agder			
NOAH - for dyrs rettigheter			
Rovviltets Røst Norge	Postboks 1410	2406	ELVERUM